

(D¼ÑfD-D, D°D° D, D¾D-D²ÑfÑtDµÑšDµ) D, DœD°Ñ€D¾D¾ D'D,Ñ~ÑšD,Ñ) (Ñ•D²DµÑ,D»D¾).

D°DµD»DµD½D° DÝÑ€D¾Ñ,D,Ñ›-DÝDµÑ,Ñ€D¾D½D,Ñ~DµD²D,Ñ) D, DœD, D»D¾Ñ~Dµ D"D¾D½ÑtD,Ñ›

CRVLĐ^I RASAD - Miloje DonÄ•iÄ†
Napisala Jelena ProtiÄ†-PetronijeviÄ†

Krajem 2010.godine izaÄ¼ila je nova knjiga poezijeÄ¼ Miloja DonÄ•iÄ†a u izdanju KnjiÄ¼evne zajednice Bora StankoviÄ† iz Vranja. Knjiga nosi postapokaliptički naslov CRVLĐI RASAD, a prva pesma u knjizi je Ogrlica za domovinu.Ä¼ Svojim prepoznatljivim metonimijskim pristupom autor povezuje Ä¼itav niz negativnih pojava koje Ä¼ine tu ogrlicu iz naslova pesme. U spoju metonimije i metafore pesnik stvara lanac asocijacija uÄ¼asa pokupljenih iz sopstvene svesti i podsvesti, uz neku iskru nade. Pesnik pruÄ¼a, kako sam kaÄ¼e taj crni kliker Ä¼ito sija u meni... Da, to je taj crni ukras, doprinos pesme, savest, nemir, moranje, obaveza da se napiÄ¼e i kaÄ¼e svetu da se dovoljno zna i da nije dragoceno Ä¼utanje. Dragoceno je reÄ¼itiÄ¼ neÄ¼ito u odbranu talenta, poÄ¼itenja, pravdoljubivosti, iskrenog patriotizma.Ä¼ Uprkos uplivu globalizmaÄ¼ neko brani svoju malu domovinu koja je na ruletu kako kaÄ¼e prvo od pet poglavlja knjige.

Prva pesma je predloÄ¼ak za razmatranje mraÄ¼nije strane srpske istorije. Za razliku od prethodne knjige GLODAR NAD HUMKOM, u ovoj se autor okreÄ¼te u potpunosti sopstvenom narodu i sopstvenom dvoriÄ¼tu, kako bi se u njegovom metonimijskom stilu reklo. Miloje DonÄ•iÄ† skreÄ¼te paÄ¼anju na nedopravljenost nacionalne bibliografije i na slabosti nosilaca savremene istorije koja se upravo stvara poniÄ¼tavajuÄ¼iÄ¼ mnogo toga zateÄ¼enog Ä¼ito je bilo dobro. Takozvanu druÄ¼tvenu elitu pesnik ovim pesmama proziva, podvlaÄ¼eÄ¼i nedoraslost i moralni padÄ¼ onih koji Ä¼ine lice jedne drÄ¼ave. A to je i domovina Hajduk Veljka i Patrijarha Pavla i Ä¼rtava sa Ä¼Eegarske kule. Pesnik poentira da savremeni nosioci politiÄ¼kog i druÄ¼tvenog uticaja nisu dostojni prethodnika i tradicije drÄ¼ave koju predstavljaju. Data je slika bolesnog stanja na koje se ljudi naviknu, jer im se niÄ¼ta bolje ne nudi, pa i ne prepoznaju u kakvom tunelu Ä¼ive. Kao u nekom nadrealnom filmu ili nekom muÄ¼nom snu reÄ¼aju se slike, a kulminiraju u poslednjoj strofi i poslednjem stihu pesme PROTEZA ZA NACIONALNU ENCIKLOPEDIJU. Taj stih glasi- Zalud trepte sveÄ¼te oko mrtvog roÄ¼endana.

Autor pokazuje sumnjiÄ¼avost i nepoverenje prema nekim kompromisima pravljenim u proÄ¼losti. Naziremo slavne liÄ¼nosti Ä¼ije postupke i stavove DonÄ•iÄ† dovodi u pitanje. Neke osobine i karakteristike tih ljudi se dovode do groteske i karikature. Autor je surovo indirektan. Prikazuje nekoga preko simbola, na primer, Ä¼tula najavljuje Vuka KaraxiÄ†a. Kontrasti su presudni u prepoznavanju ove poezije. Tako se suÄ¼eljavaju crno i belo, svetloi tama, starost i mladost i tako redom u skladu sa naslovom knjige koja je nastavak prethodne i sluti na raspad, grozotu, zapravo moralno rasulo i svekoliku truleÄ¼. Da li je svet baÄ¼i toliko posrnuo a mi to i ne primeÄ¼ujemo, jer smo postali deo svega toga, deo Ä¼itave slike koja proganja pesnika. On vizionarski sagledava Ä¼iÄ¼ak domovine dok na jarbolu otrovnica sija. MoÄ¼emo pretpostaviti na koju se zastavu misli.

Neke su pesme posveÄ¼ene pojedinim liÄ¼nostima ili dogaÄ¼ajima, aleksinaÄ¼kim rudarima, na primer. Iza naslova Profesor sa biraÄ¼kom kutijom na grudnom koÄ¼u slede stihovi iz utrobe mu piÄ¼ite komadi klavira, nadrealna situacija kao sa Dalijeovog platna. DonÄ•iÄ†, dobitnik Lorkine i Apolinerove nagrade ide tragom nadrealista. Ima tu prepoznavanja i Pikasovih pomerenih likova i uglova iz kojih se istina moÄ¼da bolje sagledava. Dali je u svojoj likovnu poetiku uveo reÄ¼ipersvest koja se odnosi na kreativno istraÄ¼ivanje slika svesti i podsvesti. DonÄ•iÄ† se ne snebiva tog razokrivljanja, posebno na polju kolektivno nesvesnog. Slike do kojih on dolazi osvetljavaju ovu poeziju kao fleÄ¼i, munja ili oÄ¼itrica noÄ¼a. I visoko cenjeni slikar Vlada VeliÄ¼koviÄ† ostavlja na svojim delima golog Ä¼oveka u pratnji mraÄ¼nog glodara. Zar to nije egzistencijalna usamljenost i strah pred propadljivoÄ¼u tela koju nalazimo i u ovoj knjizi?

U poglavlju MAPA NEPOGODA u pesmi Gradska veÄ¼nica saznajemoÄ¼ da sa ekrana i novina ambrozija guÄ¼i, dakle korov se uselio na medije. I joÄ¼ saznajemo dva tri crva preglasaÄ¼e mrava. Simbolika i alegorija iskazane kao u basni, ali ne opominju nego slikaju postojeÄ¼e stanje. To je stanje kao posle katastrofe, stanje raspada u kojem ima posla samo za one koji se bave razlaganjem mrtvih tela. Crvi imaju posla.

Prepoznaje se poneka pesma inspirisana datumima kao Ä¼ito je Sretenje 2009, parodija drÄ¼avnog i vojnog praznika. Pesnik obaveÄ¼tava i da je diplomirao sin ministra i da je zbog toga zapaljeno sedam kafiÄ†a i sruÄ¼ena centralna gradska bista. Bilo bi smeÄ¼no da ne ostavlja gorak ukus po kojem se prepoznaje satira. Skoro svih 60 pesama ove knjige imaju taj ukus. BriÄ¼ljivo isklesan naslov Domovinska blagodarnica za Branu PetroviÄ†a jeste odbrana za pesnika koji je iznad svih obiÄ¼nih i knjiÄ¼evnih vlasti koje bi da ga zarobe. To jeste potpuna satira, sa crno obeleÄ¼enim taÄ¼kama sarkazma. Ima toga i u pesmi Buxetarnica bez registarskog broja u kojojÄ¼ pesnik razotkriva mraÄ¼ne zagraniÄ¼ne radnjeÄ¼ u blizini svetih mesta na Kosovu, tamo gde se podiÄ¼e sunce iznad Ä¼ice. Pesma neobiÄ¼nog naslova Krstokukac, govori o padu Berlinskog zida i o novim i starim rasporedima snaga na tom mestu. Pesnik reaguje na pomeranje nekih granica i gubitak kriterijuma u osnovnim ljudskim opredeljenjima kao Ä¼ito je brak izmeÄ¼u muÄ¼karca i Ä¼ene. O tom pomernijima kriterijuma govori pesma Plava zvezdarnica - homo venÄ¼anica. Tema jedne pesme jesu i devojke, tzv. SponzoruÄ¼e koje bi za raskoÄ¼an Ä¼ivot prodale i duÄ¼u i telo.

Pesnik govori u rimovanom stihu koji je katkad u simetriÄ¼nim strofama, katkad u sloÄ¼enijoj, razuÄ¼enoj formi. Rima je ponekad parna, ponekad unakrsna. Slojevi koji Ä¼ine pesmu kao da su u ovom sluÄ¼aju zalepljeni, sjedinjeni slikom koja

osvaja iz mraka. I zvuk i reÄ•, iÄ• pesnikova poruka, nadolaze odjednom. Neko bi rekao, treba imati stomak za ovu knjigu. Ali vredi pokuÅ¡ati. ÄŒitalac ÄŒte otkriti neÄ¡to novo, Ä¡to ni sebi samom sebi nije smeo da prizna.

Ä• Ä• Ä• Ä• Ä• Ä• Ä• Ä• Ä• Ä• Ä•
Jelena ProtiÄŒ-PetronijeviÄŒ Ä•

Đ°ĐμĐ»ĐμĐ½Đ° ĐŸŃ€Đ³Ń,Đ,Ń›-ĐŸĐμŃ,Ń€Đ³Đ½Đ,Ń°ĐμĐ²Đ,Ń› Đ, ĐœĐ,Đ»Đ³Ń°Đμ Đ°Đ³Đ½Ń†Đ,Ń›

ĐœĐ,Đ»Đ³Ń°Đμ Đ°Đ³Đ½Ń†Đ,Ń› Đ³Đ³Đ²Đ³Ń€Đ, Ń°Đ²Đ³Ń°Ńf Đ¿Đ³ĐμĐ·Đ,Ń°Ńf

ĐœĐ,Đ»Đ³Ń°Đμ Đ°Đ³Đ½Ń†Đ,Ń› Đ³Đ³Đ²Đ³Ń€Đ, Ń°Đ²Đ³Ń°Ńf Đ¿Đ³ĐμĐ·Đ,Ń°Ńf

Đ°Ń€Đ°Đ½Đ°Đ³⁄₄ Đ¡Đ,Đ¼Đ,Ń›

Đ°ŃŃfĐ±Đ³⁄₄Đ°Ń€Đ³ ĐžĐ±Ń€Đ°Đ°Đ³⁄₄Đ²Đ,Ń›

Đ°ĐμĐ»ĐμĐ½Đ° ĐŸŃ€Đ³Ń,Đ,Ń›-ĐŸĐμŃ,Ń€Đ³Đ½Đ,Ń°ĐμĐ²Đ,Ń› Đ, ĐœĐ,Đ»Đ³Ń°Đμ Đ°Đ³Đ½Ń†Đ,Ń›

Đ°Đ,Đ°Đ³⁄₄Đ»Đ° Đ°Ń€Đ°Đ°Đ,Ń›

Đ°Đ,Đ°Đ³⁄₄Đ»Đ° Đ°Ń€Đ°Đ°Đ,Ń›

ĐŒŃ†ĐμŃ°Đ½Đ,Ń†Đ, Đ¿Ń€Đ³⁄₄Đ³⁄₄Ń†Đ,Ń°Đμ

Đ°ĐμĐ»ĐμĐ½Đ° Đ°Đ²Đ°Đ½Đ³⁄₄Đ²Đ,Ń› Đ, Đ°Ń€Đ°Đ½Đ°Đ³⁄₄ Đ¡Đ,Đ¼Đ,Ń›

Đ°Đ½Ń,ĐμŃ€Đ²Ń°Ńf Đ·Đ° Đ°Ń€ŃfŃ°ĐμĐ²Đ°Ń†Đ°Đμ Đ¼ĐμĐ°Đ,Ń°Đμ

ĐŸĐ»Đ°Đ°Đ°Ń, Đ¿Ń€Đ³⁄₄Đ³⁄₄Ń†Đ,Ń°Đμ Ńf ĐšŃ€ŃfŃ°ĐμĐ²Ń†Ńf